

הוספת החיסון נגד חיידק הפנוימוקוק לשגרת החיסונים בישראל

במהלך החודשים הקרובים יתווסף לשגרת החיסונים בישראל החיסון נגד חיידק הפנוימוקוק (שם מסחרי: פרבנאר). הכללת חיסון זה בשגרת החיסונים, במסגרת סל השירותים בטיפות חלב, הינו שלב נוסף ביישום תוכנית החיסונים הלאומית של משרד הבריאות.

על מנת לעדכנכם בפרטים הקשורים בהכללת החיסון, ובתוכנית החיסונים שתיושם בטיפות החלב, מצאנו לנכון להביא לידיעתכם את דף המידע המצורף.

בברכה,

ד"ר איתמר גרוטו

ראש שירותי בריאות הציבור

משרד הבריאות

על החיידק:

זיהומים הנגרמים מחיידק הפנוימוקוק הינם אחד הגורמים המובילים לתמותת ילדים בעולם. מדי שנה חולים במחלה הנגרמת על ידי חיידק זה בעולם כ-150 מיליון אנשים. מדי שנה מתים בעולם כ-1.6 מיליון אנשים מזיהום פנוימוקוקלי, מחציתם ילדים מתחת לגיל 5 שנים.

לפנוימוקוק (או בשמו המדעי סטרפטוקוקוס פנאומוניה) 91 זנים, אך ישנו מספר מצומצם של זנים הגורמים לרוב הזיהומים. במרוצת השנים הפכו זנים אלו להיות עמידים לאנטיביוטיקה. החיידק גורם למחלות דלקת קרום המוח, זיהום דם, דלקות ריאה ודלקות אוזניים.

על פי הערכות המומחים בישראל, מדי יום מאובחן בממוצע לפחות ילד אחד עם זיהום קשה הנגרם מחיידק הפנוימוקוק. הזנים המכוסים ע"י החיסון הקיים גורמים לכ-4,000 אשפוזים בשנה ולכ-10 מקרי מוות בשנה.

על החיסון:

החיסון יעיל ובטוח בילדים החל מהחודשים הראשונים לחיים. החיסון מורכב מ- 7 זנים של החיידק הגורמים לכמחצית ממקרי התחלואה מפנוימוקוק בילדים הצעירים מגיל 5 שנים. החיסון נכלל עד היום בשגרת החיסונים ב-35 מדינות בעולם.

מחקרים רחבי היקף שנעשו בארה"ב מצאו כי ההשפעה של החיסון על התחלואה הנובעת מחיידק הפנוימוקוק גבוהה ממה שציפו. כך למשל נמצא כי כל ילד מחוסן מונע הידבקות בזני החיסון של 2.2 מבוגרים או ילדים שלא חוסנו בעצמם, אך נהנים מהחיסון שקיבלו התינוקות האחרים (תופעת "חיסון העדר"). עוד נמצא כי החיסון הפחית את שיעור האשפוזים מדלקת ריאות מכל הסיבות/הגורמים, מתחת לגיל שנתיים ב-40%, שעל פי הערכת המומחים שווה ערך לחיסון של יותר מ-1500 מקרי אשפוז בשל דלקת ריאות בגיל זה בישראל.

תוכנית החיסון בישראל:

החיסון יינתן בשגרת החיסונים בישראל בשלוש מנות: מנה בגיל חודשיים, מנה בגיל ארבעה חודשים ועוד מנה בגיל 12 חודשים.

משטר חיסונים זה מתאים לשימוש במסגרת של חיסון **בתוכנית לאומית** (הכוללת חיסון כלל התינוקות), והוא זהה למדיניות המקובלת במספר גדל והולך של מדינות אירופה (כגון בריטניה, איטליה, שווייץ ודנמרק). זו גם ההמלצה של ארגון הבריאות העולמי.

במשטר זה קיים הבדל מסוים בקצב ההגעה להגנה בחלק מהזנים, ולא בהגנה הסופית. עם זאת, חיסון הסביבה במסגרת של תוכנית לאומית מביאה לצמצום פער זה. לכן, ועל מנת להבטיח שגם במשטר זה נוכל להגיע לרמות הגנה טובות במהירות, ינקוט המשרד בתוכנית מיוחדת להרחבת אוכלוסיית הילדים המחסונים כך שגם ילדים שנולדו לאחר התאריך 01.01.08 אשר יהיו בני למעלה מחודשיים בעת התחלת התוכנית בישראל, יקבלו 2 מנות חיסון בשנת חייהם השנייה. מדיניות זו catch-up or צפויה להביא לקיצור משך ההגעה להגנת אוכלוסיית הילדים כנגד החיידק.

החיסון יינתן בלוח זמנים זה החל ממועד תחילת מתן החיסון השגרתי בישראל (על המועד המדויק יודיע משרד הבריאות בקרוב).

שאלות ותשובות:

1. אם ילד הגיע לגיל חודשיים והחיסון טרם נכלל בשגרת החיסונים של משרד הבריאות – מהי ההמלצה לגביו?

תשובה: מומלץ לא להמתין לתחילת תוכנית החיסון של משרד הבריאות ולחסן ילדים החל מגיל חודשיים. ילדים אילו יתחסנו בשגרת חיסונים של 4 מנות (3 מנות בגילאים 2, 4 ו-6 חודשים ומנה נוספת בגיל שנה), שכן הם מתחסנים במסגרת של חיסון אינדיבידואלי ולא במסגרת התוכנית הלאומית.

2. אם ילד התחיל להתחסן באופן פרטי, האם יוכל להשלים את החיסון במסגרת סל השירותים בטיפת חלב?

תשובה: כן, לגבי ילדים שנולדו אחרי התאריך 01.01.2008. המועד המדויק ומספר המנות להשלמה תלוי בגילו של הילד. הנחיות מפורטות בהקשר לילדים אילו יימסרו בתחנות טיפת חלב לפני הכללת החיסון בשגרת החיסונים של משרד הבריאות.

3. אם ילד עבר את גיל חודשיים והוריו החליטו שלא לחסנו באופן פרטי, מתי הוא יקבל את החיסון?

תשובה: ילדים אלו יקבלו בתחנות טיפת חלב שתי מנות בשנת החיים השנייה, בגיל שנה ושנה וחצי או לחילופין בגיל שנה וחצי ושנתיים. לאור זאת, ייתכן זמן ארוך יחסית בין גילם הנוכחי של ילדים אלו למתן החיסון בשנה השנייה ועד אז הם עלולים לחלות במחלה הנגרמת על ידי הפנוימוקוק. מכאן ההמלצה לא לחכות זמן רב אלא לחסנם בקרוב.

4. מה לגבי ילדים שנולדו לפני התאריך 01.01.2008?

תשובה: ילדים שנולדו לפני התאריך 01.01.2008 והינם מתחת גיל שנתיים יכולים לקבל את החיסון בתשלום במסגרת קופות החולים או באופן פרטי. חיסון ילדים מעל גיל שנתיים ועד גיל חמש שנים מומלץ לקבוצות סיכון ומצוי בסל השירותים הניתנים על ידי הקופות. מספר המנות תלוי בגיל הילד, כמקובל לחיסון זה.

5. האם ניתן לחסן נגד חיידק הפנוימוקוק יחד עם חיסונים נוספים שמקבלים בגיל חודשיים וארבעה חודשים?

תשובה: כן, בהחלט. אין מניעה לקבל את החיסון ביחד עם אחד או יותר חיסוני השגרה האחרים.

6. באילו מקרים לא ניתן לחסן את הילד בחיסון?

תשובה: לא ניתן לחסן ילדים שסבלו מרגישות יתר חמורה בעבר לחיסון זה או לאחד ממרכיביו.